

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobce: V. T. N.
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Tomášem Tillmanem
sídlem Vrázova 1324/40, 703 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. června 2023 č.j. OAM-522/LE-BA01-HA15-2023, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky a dne 23. 4. 2023 podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (napadené rozhodnutí) rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o azylu“) neuděluje.

2. Žalobce podal proti (napadenému) rozhodnutí dne 21. 6. 2023 včasnou žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k novému projednání. V žalobě namítal, že napadeným rozhodnutím byla zkrácena jeho práva, v důsledku čehož mu hrozí závažná újma. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že žalovaný v řízení porušil zásadu materiální pravdy, nezjistil přesně a úplně skutkový stav, neprovedl řádně všechna potřebná šetření a napadené rozhodnutí je nezákonné a nepřezkoumatelné. Žalobce zdůraznil, že důvodem jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany je opodstatněný strach o život z lichvářů (organizované skupiny) v zemi původu, od nichž si půjčil finanční prostředky, které nebyl schopen vrátit. Ti mu teď vyhrožují zabitím. Podle žalobce došlo ze strany žalovaného k nesprávnému vyhodnocení nutnosti vyčerpání prostředků ochrany v zemi původu. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Pronásleduje jej organizovaná skupina a nevyužití ochrany ze strany orgánů země původu je možné vytýkat pouze za předpokladu, že taková možnost skutečně existuje. Žalovaný však podle žalobce nevyvrátil projevenou nedůvěru v policii a tamní složky ve Vietnamu. Žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2019, č.j. 4 Azs 100/2019-30, jehož vybrané části v žalobě citoval. Podle žalobce nebylo po něm nutné požadovat, aby se obracel na složky policie a místní orgány státní orgány, aby mu pomohly, protože pomoc by byla neúčinná. Žalobce připustil, že lichva a poskytování půjček je ve Vietnamu regulovaná a země disponuje zákonnou úpravou, žalovaný však neuvádí, jaký je samotný výkon tohoto práva. Není navíc vyloučené, že lichváři (organizovaná skupina) mohou být napojeni na místní bezpečnostní orgány.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný zdůraznil, že původcem pronásledování je podle § 2 odst. 6 zákona o azylu zásadně veřejná moc. Může jím být sice také soukromá osoba, ovšem pouze v případě, že lze prokázat, že jí veřejná moc není schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před vážnou újmou. V případě žalobce však nelze konstatovat, že by mu příslušné státní orgány země původu odmítly poskytnout ochranu, či že by jí nebyly schopny poskytnout, pokud by se na ně s žádostí o takovou ochranu obrátil.
4. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci soud rozhodl bez jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud ze správního spisu. Podává se z něj, že žalobce požádal dne 23. 4. 2023 v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Stalo se tak pár dnů poté, kdy byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění (rozhodnutím odboru cizinecké policie ze dne 16. 4. 2023). Dne 4. 5. 2023 poskytl žalobce k žádosti základní údaje a uvedl, že je státním příslušníkem Vietnamu, odkud vycestoval v květnu 2021 letecky na Ukrajinu, kde do července 2022 pracoval. Poté se s pár dalšími lidmi rozhodli odejít do České republiky, protože se doslechl, že je zde dobře placená práce. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že je ve Vietnamu zadlužen, proto žádá o azyl, aby tu mohl pracovat a našetřit peníze na zaplacení dluhů. Dne 19. 5. 2023 proběhl se žalobcem pohovor, při kterém žalobce podle protokolu rozvedl důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Konkrétně uvedl, že se bojí, že jej zabijí, půjčil si peníze od lichvy (organizované skupiny), několikrát mu už volali a vyhrožovali mu po telefonu, že jej zabijí. Volali mu třeba

15x do měsíce, ze strachu už jim přestal zvedat telefon. Žalobci by podle jeho tvrzení nepomohlo přestěhovat do jiné části Vietnamu, stejně by jej tam skupina lichvářů našla. Žalobce dále podle protokolu uvedl, že je „těžký hazardní hráč“ a všechny peníze, co vydělal, hned prohraje. Se státními orgány ani bezpečnostními složkami žalobce ve vlasti podle protokolu problém neměl, nebyl ani trestně stíhán ani neměl žádné problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině, či politickému přesvědčení. Žalovaný doplnil podklady o informaci zpracovanou odborem azylové a migrační politiky (OAMP) o Vietnamu ze dne 14. 6. 2022 (Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv) a informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 28. 2. 2023 (Půjčky, úvěry a lichva).

6. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Předně je třeba zdůraznit, že mezinárodní ochrana je výjimečným institutem sloužícím jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou a nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Důvody pro udělení mezinárodní ochrany jsou taxativně vymezeny v § 12 až § 14b zákona o azylu. Žalobce se udělení mezinárodní ochrany domáhal z důvodů obav před lichváři, vůči kterým má dluhy a obává se, že jej můžou zabít. Tyto skutečnosti, i kdyby byly prokázány, důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobci sami o osobě nezakládají.
7. Původcem pronásledování nebo hrozby vážné újmy z azylově relevantních důvodů totiž mohou být podle § 2 odst. 6 zákona o azylu převážně státní orgány, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště, tj jinak řečeno subjekty s vazbou na veřejnou moc. Žalobce však tvrdí obavy ze soukromých osob, a to lichvářů, vůči kterým má dluhy. Otázkou hrozby vážné újmy ze strany soukromých osob se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně. V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, formuloval a odůvodnil závěr, že soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak vážné újmy (§ 14a zákona o azylu), ale žadatel se musí nejprve obrátit na příslušné veřejné orgány v zemi jeho původu. Pouze pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obrácel (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Jak přitom vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008-70, břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele (z aktuálních rozhodnutí srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2023, č.j. 7 Azs 295/2022-30). Platí přitom, že pouhá subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu.
8. Žalobce ve správním řízení tvrdil, že se na policii neobrátil s tím, že by mu nepomohla, neoznačil však žádné relevantní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na to, že by jednání ze strany státních orgánů vůči jeho osobě bylo jakkoli předurčené. Žalovaný v reakci na tvrzení žalobce a na podkladě zpráv o zemi původu (zejména informace Ministerstva zahraničních věcí věnované speciálně půjčkám a lichvě) v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela správně konstatoval, že žalobce nevyužil všech zákonných prostředků k ochraně jeho osoby, které mu země jeho původu nabízí, a tedy plně nehájil svá práva

především v domovské zemi. Krajský soud dodává, že podle shora uvedené zprávy Ministerstva zahraničních věcí disponuje Vietnam dostatečnou legislativou v občansko-právní a trestněprávní úpravě, přičemž vietnamská vláda má v plánu vytvořit speciální zákon upravující tuto problematiku a novelizovat příslušná ustanovení občanského zákoníku. V případě poskytnutí půjčky s úrokovou sazbou 20 až 99 % p. a. může dlužník ke své ochraně využít občanského soudního řízení. V případě poskytnutí půjčky s úrokovou sazbou 100 % a výše se jedná o trestný čin lichvy a dlužník se může obrátit o pomoc na orgány činné v trestním řízení, tj. soud, státní prokuraturu, ale zejména na policii. Oběť trestného činu lichvy není za uzavření úvěru postihována. Obecně lze shrnout, že z informací o Vietnamu se nepodává opodstatněnost nedůvěry žalobce v ochranu ze strany státu, což je zásadní rozdíl od případu řešeném v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 4 Azs 100/2019-30, na které žalobce poukazoval v žalobě. Za tohoto stavu již bylo na žalobci, aby označil důkazy k prokázání toho, že skutkový stav je ve Vietnamu jiný, než signalizovaly podklady žalovaného, což žalobce neučinil. V žalobce sice brojí proti závěrům žalovaného, neuvedl a neoznačil však nic, co by bylo způsobilé závěry žalovaného zpochybnit či vyvrátit.

9. Pokud jde o další žalobní body týkající se namítaných porušení práv žalobce v řízení, nesprávně zjištěném skutkovém stavu nebo nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, tak ty již žalobce blíže nekonkretizoval a krajský soud ze spisu nezjistil žádné vady řízení, které by mohly mít za následek nezákonnost rozhodnutí.
10. Krajský soud uzavírá, že žalobní námitky důvodnými neshledal, proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
11. O náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému podle obsahu spisu nad rámec jeho běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Krajský soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.
12. V řízení vzniknou pravděpodobně náklady státu na odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce, o kterých bude rozhodnuto samostatným usnesením. Krajský soud se proto zabýval tím, zda lze některému z účastníků uložit povinnost nahradit náklady státu a dospěl k závěru, že u žalobce to vylučuje splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a u žalovaného úspěch ve sporu (§ 60 odst. 4 s. ř. s.). Krajský soud proto rozhodl, že stát (Česká republika) právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 31. srpna 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce